

Tomislav Pavković, redatelj crnohumorne drame »Kad se mi mrtvi pokoljemo« dramatičarke Nine Mitrović u splitskom HNK

IZRAVNO O STVARIMA KOJE SE TICU HRVATSKE STVARNOSTI

Umri junaci kroz šest priča predstave neupitani su se našli u ratnoj ili poratnoj situaciji. U životu su radili što je trebalo raditi, no dočekale su ih sasvim drugačije situacije, rat i poraće u kojem kategorije znanja, poštenja, iskrenosti, dobrote i otvorenosti prema drugima ne nailaze na dobar prijam. Njihove su smrti uistinu tragične, bezrazložne i krvave

Kazalište kao ogledalo stvarnosti nikad ne bi trebalo zatvarati oči pred stvarnošću – Tomislav Pavković

Mladi zagrebački redatelj Tomislav Pavković po drugi put režira u Splitu. Nakon »Libertinca« Erica Emmanuela Schmitta dohvatio se režije crnohumorne drame »Kad se mi mrtvi pokoljemo« višestruko nagrađivane mlade dramatičarke Nine Mitrović, koja će upravo večeras biti premijerno izvedena na velikoj sceni splitskog HNK. S Pavkovićem razgovaramo neposredno prije premijere, u »ludnici« koja vlada oko posljednjih proba.

– Kroz tekst se provlači lijepa gesta ljudskosti, a odnosi se na leševe koji traže svoje bližnje. Stoga smo pokušali stvoriti prostor koji nije toliko ilustrativan nego metaforičan – kaže Tomislav Pavković o drami.

– Kad bih trebao odrediti osnovu temu predstave, to bi bio odnos prema povijesti. Umri junaci kroz šest priča predstave neupitani su se našli u ratnoj ili poratnoj situaciji. U životu su radili što je trebalo raditi, bili su vođeni pozitivnim vrijednostima, no dočekale

su ih sasvim drugačije situacije, rat i poraće u kojem kategorije znanja, poštenja, iskrenosti, dobrote i otvorenosti prema drugima ne nailaze na dobar prijam. Njihove su smrti uistinu tragične, bezrazložne i krvave.

Postoji više i manje izravan pristup dramaturgiji. Naš je slučaj u dramaturgiji direktan, ponekad i previše direktan, on upravo to izravnošću želi biti što životan, a što uprijeti prstom tamo gdje najviše strši i u ono što najviše boli. Dva su moguća pristupa tom još uvijek bolnom ratu i poraću – ili šutjeti ili direktno govoriti. Autorica je odlučila govoriti, a kazalište kao ogledalo stvarnosti nikad ne bi trebalo zatvarati oči pred stvarnošću, ne bi se trebalo sakrivati i zabijati kao noj glavu u pijesak.

Zato i jesmo izravno progovorili o stvarima koje se tiču hrvatske stvarnosti.

Na koji ste način to prenijeli na scenu?

– Tekst za polaznu točku uzima činjenicu da ljudi nakon smrti mogu nastaviti neku vrstu zagrobnog života. U toj metafizičkoj konstrukciji naizmjenice se događaju scene iz zagroblja i »flash backovi« iz stvarnog života, iz kojih saznajemo kako su pojedini likovi umrli, poginuli ili bili ubijeni. U tom izmjenjivanju scena postoje različitosti – scene zagrobnog života su obilježene vječnim trajanjem, vječnim ne-događanjem u tom prostoru u kojem su ljudi osuđeni jedni na druge i u kojem nemaju izlaza iz tog prostora, što je scenografski dosta dobro naznačeno.

U završnim scenama iz njihovih stvarnih života, koje su psihološki strašno opterećene, izlazi motiv njihov smrti, a to je Domovinski rat. Svih šest tragičnih priča su direktno ili indirektno vezane uz rat, ili su poginuli u ratu ili je riječ o izbjeglicama ili o hrvatskim vojnicima koji su nakon rata pokušali pokrenuti biznis...

Činjenica rata je sveprisutna, ali neizgovorena. Ali kao i svaki rat, on je crno-bijeli, nema srednjih varijanti, a ljudi koji su svojim poštenjem krenuli u život i našli se u ratu, nisu se snašli u tim situacijama. Ponašali su se

kao ljudska bića, a u tome ih je dočekala sasvim druga situacija koja ih je svladala. Pokazuje se nekakva epoha, no ono što se prije pokazalo – da treba perom ići na mačeve, danas to ne vrijedi, jer mač je postao puno jači i onaj tko ga uzima postaje glavešina.

Kako ste riješili »flash-backove«, što na pozornici može biti zamka koju se lako rješava na filmu i u romanu?

– U toj rekreaciji realiteta nismo smo se vodili za potpunim oživljavanjem prostora u kojem se dotična smrt dogodila, nego smo u

razgovorima sa scenografom i kostimografom išli prvenstveno na sliku smrti. I uzeli smo samo momente i elemente koji su bili ključni za svaku pojedinu smrt, dakle vrlo minimalno u nekakvom scenografskom i rekvizitskom smislu, a s maksimalnim usredotočivanjem na glumca i stanje u kojem se nalazi.

Puno je glumaca angažirano u predstavi. Kako je to sve išlo?

– Petnaest je glumaca u predstavi, a ova dvostrukost ovostranog i onostranog ujedno uvjetuje da su neki ljudi i u jednim i u drugim scenama, dok neki imaju samo poneku scenu iz stvarnog života, budući da su scene smještene u različita vremena i u različite prostore. Trebalo je poraditi na različitim glumačkim izražajima onih koji su u vječnom trajanju, čak u ne-dramskim situacijama, za razliku od scena iz života koje su dramski i psihološki prenapregnute i toliko jake da su gotovo dovedene na rub puknuća i izdržljivosti.

Predstava je crno humorna, no vjerujem da neće ostaviti dojam komedije koja koristi temu kao odskočnu dasku za humor, nego da će upravo humor postati izlika za sve ono što se događa duboko u drami, a to su stravične ljudske priče.

Vesna BOŽANIĆ SERDAR

Petnaest glumaca

U predstavi sudjeluje 15 glumaca – Ilija Zovko, Vicko Bilandžić, Dijana Vidušin, Mijo Juršić, Josip Zovko, Snježana Sinovčić Šiškov, Milan Zdravković, Silvana Stanić, Jasna Bilušić, Aleksandar Cvjetković, Marin Tudor, Tajana Jovanović, Zdeslav Čotić, Nenad Srdelić i Trpimir Jurkić.

Scenografiju potpisuje Ozren Bakotić, kostimografiju Marija Žarak, izbor glazbe redatelj Pavković, oblikovanje zvuka Damir Punda, a oblikovanje svjetla Srdan Barbarić.

Prizor iz predstave »Kad se mi mrtvi pokoljemo«